

vale v sladkem miru! — Koj naprej prestopili smo tudi Jozefinsko državno cesto, v polokrogu obvozili Karlovec, in zdajci se peljali mimo Rakovca. Na daljni vožnji prestopili smo vodo Mrežnico, ki se blizu tam razliva v Korano, in le grede zdrčali tudi mimo vasij Turanj. K levi na griču stoji obširno, graščini enako poslopje, katerega je sezidal že l. 1584. Tomaž Erdödy in ga nazval Krizanić-Turanj. Zadnje ime je ostalo vasi in tudi poslopju do danes. Omenjena zgradba (Turanj) je bila pač duševna zibelka neštevilnim junakom in voditeljem avstrijske vojne. Že za časa francoske okupacije (t. j. njihovega vsiljenega gospodstva čez naše dežele) vtemeljil je bil francoski maršal Marmont v tem gradu, ali vsaj gradu slični zgradbi vstav za kadete. Hrvaški, zlasti graničarski mladeniči šolali so se ondi po eno leto, in bil je to zanje nekaki pripravljalni tečaj za vojaške vede in francoščino. Čez leto dni so se odposlali bolj nadarjeni v višje oficirsko odgojevališče „La Fléche“ na Francosko*), ostale pa so vvrstili kot podčastnike v francosko vojsko, da bi tudi tam kmalu avanzirali za oficirje. — Po odhodu Francozov je tudi generalno poveljništvo (General Comando) hrvatsko-slavonske vojaške granice vravnala na Turjanju kadetski vstav (Kadettenschule), v katerem se je odgojilo Bog zna koliko junakov in poveljnikov naše avstrijske vojne. Le škoda, da se je (— vsaj soditi se sme tako —) hrvatska zgodovina premalo zanimala za njihova imena, in ne objavila jih svetu. Le eno ime nekdanjih turanjskih gojencev znano je, ki je v komaj preteklih letih slovelo v obče in to je bil Mihael Lattas, ki se je ondi šolal tri leta. Pozneje postal je bil kadet (Kaiserkadet) pri ogulinskih graničarjih, pa zaradi nekega neznatnega prestopka in bojazni pred kaznijo pobegnil je bil v Bosno, odpadel od kristijanske vere, postal mahomedanec, vstopil v turško vojno in v malih letih postal eden najbolj slovečih turških generalov in vojskovodij; poslednjič pa celo poljni maršal. Svet ga je poznal pod imenom Omer-paša. —

Turanj služi še sedaj karlovški posadki v vojaške namene. — (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Kneza Nikola črnogorskega so povodom slavnosti štiristoletnice prve tiskarne v Crnigori imenovala za častnega doktorja vseučilišča v Peterburgu, Kazanu, Oksfordu in Parizu.

Miha Jerkovič. Dne 12. t. m. je umrl profesor varaždinske gimnazije Miha Jerkovič. Pokojnik je bil izvrsten učitelj in hrvatski pisatelj. Priobčil je več razprav iz botanike.

Socijalna znanost. Akademija občnokoristnih znanostij v Nemčiji je bila razpisala darilo za najboljšo delo o tem, kaj se more storiti za povzdigo prav poljudne izobraženosti

*) Glej mojo iz hrvaščine preloženo novelo »Slava in lju-bezen«, Novice l. 1863., str. 38. — Tu pa naj zraven dostavim še to le: Moj rajni nepozabni oče so mi pravil, da so videli o neki njih navzočnosti v Karlovcu, ko je bil ravno dospel en transport teh mladih oficirjev iz vstava »La Fléche« zopet v domovino. Niso mogli dopovedati, kako zali, čvrsti in izobraženi junaki da so bili. Vse jih je baje občudovalo. Pis.

mej delavci. Došlo jej je 84 del. Darilo je dobil dr. bogoslovja Friderik Hummel v Schweigernu na Virtemberškem. — Belgijski zdravnik dr. Guivard v Gentu je bil razpisal premijo 10.000 frankov za najboljše delo, o tem, kako bi se dala povzdigniti blaginja delavcev. Premijo je dobil znani ustanovitelj šolskih društev zmernostij šolski nadzornik T. Robyns.

Spomenik Petru Preradoviču. Hrvaški kipar Rendič je že skoro popolnoma dogotovil spomenik pokojnemu hrvaškemu pesniku generalu Petru Preradoviču. Ta spomenik je dal na lastne stroške napraviti dr. S. pl. Miletić.

Novice.

— **Osobne vesti.** Polkovnik domačega pešpolka baron Kuhn št. 17, g. Ferdinand vitez Gariboldi, dobil je povodom upokojenja naslov in značaj generalmajorja ad honores in red železne krone tretje vrste. — Profesor veronauka na mali gimnaziji v Ljubljani, č. g. Tomo Zupan, vodja v Alojzivišči in predsednik družbe sv. Cirila in Metoda, imenovan je profesorjem veronauka na veliki gimnaziji v Ljubljani.

— **Prevzvišeni biskup J. J. Strossmayer** podaril je društvu „Radogoj“ za zdaj svoto 600 gl. V prelepem pismu do društva pravi jugoslovanski mecen mej drugim, da odobrava in blagoslavlja novo društvo „Radogoj“, ki bode slovenski mladeži nova podpora, da si poleg sv. vere pridobi vse one pogoje, kateri vodijo do prave prosvete, prave svobode in pravega napredka. Slava jugoslovanskemu mecenu!

— **Pogreb gospoda Iv. Nep. Horaka,** pokazal je jasno kako simpatije in spoštovanje je pokojnik užival. Pred hišo žalosti zbralo se je vkrjub slabemu vremenu nebrojno občinstvo iz vseh slojev ljubljanskega prebivalstva, da spremijo pokojnika k večnemu počitku. Posebno dobro zastopan bil je obrtni stan, katerega neumorni pospešitelj je bil pokojnik vedno in mu postal še posebno velik dobrotnik s tem, da je ustanovil obrtno pomočno društvo. Na krsto pokojnikovo so mej drugimi položili krasne vence s trakovi: Obrtno društvo za Kranjsko, trgovska in obrtniška zbornica, ljubljansko mesto, obrtno pomočno društvo i. dr. Izmej društev so se korporativno z zastavami udeležili pogreba: „Ljublj. Sokol“, „Katoliško društvo rokodel. pomočnikov“ in pevsko društvo „Slavec“, ki je preskrbelo tudi petje. Velikega pogrebnege sprevoda so se mej drugimi odličnjaki udeležili dvorni svetnik Schemerl, deželni odborniki, župan Grasselli z mnogimi občinskimi svetovalci, predsednik trgovske in obrtniške zbornice g. Perdan z mnogimi svetovalci, odbor obrtnega društva kranjskega, načelnštvo obrtnega pomočnega društva i. dr. Možu poštenjaku in vrlemu rodoljubu, ki je svojedobno neustrašeno s pokojnim dr. Jan. Bleiweisom posebno ljubljanske meščane dramil k narodni zavesti, bodi mej nami častni spomin!

— **Vodnikova slavnost.** V nedeljo se je proslavljala na Koprivniku stoletnica župnije in ob jednem spomin Valentina Vodnika, ki je bil ondi prvi župnik. Po slovesni sveti maši je stopil na govorniški oder gosp. prof. Levec, ki je v temeljitem govoru slavil zasluge prvega novoslovenskega pesnika Valentina Vodnika. Zbrano je bilo posebno mnogo duhovščine, pa tudi svetnega razumništva. Videlo se je, da naš narod zna ceniti svojega Vodnika. Žal da smo se tudi pri tej priliki prepričali, da je pri nas svoboda samo na papirji.

— **Osnovni odbor društva za zidanje uradniških hiš** je imel te dni svojo prvo sejo, v kateri se je volil predsednikom gosp. c. kr. okrajni glavar marki Gozani in sta se razmotrivala vprašanja, če je tako društvo potrebno in bi se li realizovalo s financijelnega in tehničnega stališča. Po

daljši debati se je priznala potreba takega društva in se je volil strokovnjaški odsek, kateremu je nalog pretresati vprašanje o realizovanju s tehnične in finančne strani in tekom desetih dni oddati svoje poročilo skupnemu osnovalnemu odboru.

— **Volilski shod**, katerega je sklical dež. in drž. poslanec gosp. prof. Šuklje minolo soboto v Novem Mestu bil je prav dobro obiskan. Gosp. poslanec je v daljšem govoru pojasnoval svoje postopanje v dež. in drž. zboru. Govor ta so volilci z odobrenjem na znanje vzeli. Govoril je še advokat g. dr. K. Slanc, na kar se je na predlog predsednika shodu g. župana Perko-ta izreklo popolno zaupanje poslancu. Več o shodu spregovorimo prihodnjič.

— **Dijaškemu podpornemu društvu »Radogoju«**, pristopili so za ustanovnike z nastopnimi zneski: dr. Jarnej Zupanec, c. kr. notar v Ljubljani, 100 kron; Janko Kersnik, c. kr. notar in deželni poslanec na Brdu, 100 kron, Ignacij Gruntar, c. kr. notar v Ribnici, 100 kron; Josip Zelenik, profesor pri sv. Vrbanu poleg Ptuja, 100 kron, neimenovan rodoljub, 100 kron; Vaso Petričič, podžupan ljubljanski in veletržec, 200 kron; Dragotin Žagar, dež. blagajnik, 100 kron; dr. Janko Stergar, c. kr. okr. zdravnik v Logateci, 100 kron; Anton Klein, lastnik tiskarne in podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice, 100 kron; dr. Fran Munda, odvetnik v Ljubljani, 200 kron; profesor Karol Pirc, v Ljubljani, 100 kron; dr. Josip Srnec, odvetnik v Celji, 100 kron; Anton Kupljen, c. kr. notar v Črnomlju, 100 kron; Miroslav Soss, trgovec v Ljubljani, 100 kron; dr. Anton Arko, dež. okrožni zdravnik v Škofji Loki, 100 kron; dr. Andrej Lisjak, deželni poslanec v Gorici, 100 kron; Čitalnica Vipavska, 100 kron; Anton Lokar, veleposestnik v Ajdovščini, 100 kron; Rajko Knific, trgovec v Vipavi, 100 kron; Uradniki banke „Slavije“ po gospodu Vatroslavu Holzu, 100 kron; dr. J. Pekolj, c. kr. okrajni sodnik na Brdu, 100 kron; Gustav Pirc, tajnik c. kr. kmetijske družbe v Ljubljane, 100 kron. Kot ustanovniki s prispevki po 100 kron pristopili so dalje gg: Anton Tarnšek, trgovec v Nazaretu pri Mozirji, Spitignjev Šturmov na Šturmovem, potem Josip Lenče, trgovec in posestnik, Avg. Škaberné, trgovec in posestnik, Viktor Rohrmann, tovarnar in posestnik in Fran Kollmann, trgovec in posestnik vsi štirje v Ljubljani. — Sinoči vršil se je v tukajšnji čitalnici ustanovni občni zbor „Radogoja“. Iz poročila začasnega odbora je posneti, da društvo razpolaga že s svoto 23.900 kron. Ustanovnikov šteje dosedaj društvo 61. Častnim članom imenoval je zbor prevzviš. biskupa Jos. J. Strossmayerja, gosp. Josipa Gorupa in g. Frana Kalistra. V odbor volili so se nastopni gospodje: Ivan Hribar, predsednik, ces. svetnik Ivan Murnik, podpredsednik; notar Ivan Plantan, blagajnik; prof. K. Pirc, tajnik; odborniki prof. Simon Rutar, direktor Andr. Senekovič, dr. Iv. Tavčar, dr. K. Triller in kurat Ant. Koblar. Dalje se je volilo v smislu društvenih pravil še 6 odbornikov zunaj Ljubljane in sicer gg.: dr. K. Slanc, kot zastopnik Kranjske (zunaj Ljubljane), dr. Jos. Serbec v Celju za Štajersko, veleposestnik Ivan Šabec za Trst, dež. poslanec Slavoj Jenko za Istro in Vekoslav Legat za Koroško.

— **Izpred porotnega sodišča**. Minoli pondeljek pričela se je pred porotnim sodiščem ljubljanskim tretja letošnja sesija. Prvi dan je bil obsojen 18letni Stefan Krušič iz Št. Vida nad Ljubljano, zaradi uboja na 6 let težke ječe. Usekal je Miho Bradača s koso po glavi in mu prizadel tako rano, da je ta drugi dan umrl. — Istega dne popoldne sedel je na zatoženi klopi delavec Boštjan Hauptmann iz Št. Jurija v litijskem okraju. Obtožen je bil hudodelstva tatvine in požiga in obsojen zaradi tatvine na tri mesece težke ječe. Hudodelstva požiga je bil oproščen. — V torek sedela sta pa pred porotniki 18letni Jože Mahnič iz Dolenjevasi pri Senožečah zatožen hudodelstva posiljenja in 52letni Janez Hribar iz Zaloga pri

Kranji, zatožen zaradi posiljenja, krvosramnosti in oskrumbe. Prvi je dobil 18 mesecev, drugi pa 5 let težke ječe. — V sredo vršila se je obravnava proti Lorencu Hacinu in Trate pri Velesovem. Zatožen je bil hudodelstva uboja. Pretepel je tako močno svojo ženo, da je ista umrla. Obsojen je bil na 7 let težke ječe. — Istega dne tudi zagovarjala se je pred porotniki Marija Marn iz Sapa pri Ljubljani. Zatožena je bila, da je ubila 21 mesecev staro pastorko Ano Marn. Obtožba se je glasila na hudodelstvo uboja, toda porotniki so stavljeno jim vprašanje glede uboja zanikali, in sodišče je Marijo Marn vsled tega oprostilo od obtožbe.

— **Odbor obrtnega pomočnega društva v Ljubljani** volil je v svoji predvčerajšnji izvanredni seji mesto umrlega ravnatelja gosp. Iv. Nep. Horaka za ravnatelja gospoda Srečko Nollija, kleparskega mojstra v Ljubljani.

— **Zavratni umor**. Nadsodarja Koslerjeve pivarne Janeza Stenovica je predvčerajšnjim okrog polu devete ure zvečer na potu iz tovarne domo vv Šiško, zavratno napal neki A. Novak z revolverjem. Stenovca močno ranjenega prenesli so v deželno bolnico, kjer je včeraj v jutro umrl. Stenovica je bil oženjen in oče dveh otrok. Novak je iz maščevanja doprinesel ta zločin. Stenovca odpustil ga je svojedobno kot sodarskega pomagača pri Koslerji iz službe. Novaka je žandarmerija že prijela in izročila sodnji.

— **Občni zbor »Narodne šole«** društva v podporo slovenskemu ljudskemu šolstvu sklicuje se na 4. septembra t. l. na 7. uro zvečer v telovadnico druge mestne šole na Grabnu.

— **Radeški most** čez Savo pri Zidanem mostu prične se v kratkem graditi. Deželni odbor razpisuje dela za glavna stebra in za rampe do 16. septembra t. l. Dela proračunjena so na 28.000 gld.

— **25 let** bo dne 8. septembra t. l. bodkar je bil sijajni tabor v Žalci na Štajarskem. Čuje se, da hočejo savinjčani ta spominski dan slovesno praznovati.

— **Tombolo** napravi prostovoljno ognjegasno društvo v Begunjah pri Radoljici v teku tega meseca na korist svoji blagajnici.

— **Razpisane fare** v ljubljanski škofiji so do 22. septembra t. l.: Grahovo, Knežak, Žalna, Bohinjska Bela, Št. Jošt, Dobrova in novoustanovljena fara Planina na Vipavskem.

— **Otvoritev radovniške soteske**. Minolo soboto popoldne otvorili so prav slovesno novo pot skozi radovniško sotesko pri Bledu. Pot zgradil je s pripomočjo prijateljev narave, deželnega odbora in kranjske hranilnice g. J. Žumer, župan gorjanski. V zahvalo postavila se je ob poti g. Žumerju spominska plošča. Vsa pot je dolga 1635 metrov in gotovo nobeden prijatelj narave, ki se bo kedaj mudil v ondotni okolici, ne bo zamudil, da ne bi ob bistri Radovni prešel te nove poti in si ogledal romantično to sotesko.

— **Preiskovanje Krasa**. Francoska vlada je poslala učenjaka E. A. Martea, da preišče kraški svet na Kranjskem in si pridobi skušenj za raziskavanje nekega ednakega sveta na Francoskem.

— **V starosti 103 let** umrla je minoli teden na Reki neka žena doma iz Maribora.

— **Vlak povozil** je mej Trbovljami in Zagorjem delavca južne železnice. V trenutku, ko je vlak pridrdral hotel je nesrečnež še nekaj iz tira pobrati, pri kateri priliki ga je stroj zadel v glavo in mu odbil pol črepinje, tako da je na mestu mrtev obležal.

— **Izgredi delavcev na Dunaji**. Na Dunaji so poslednje dni bili veliki izgredi delavcev. Začeli so se tem, da

so delavci neke tovarne začeli štrajk zahtevajoč skrajšanje delavskega časa in povišanje plače. Ker tovarna ni takoj popolnoma ustregla njih želji, so jeli razsajati in pobili pri tovarni okna. Kamnali so tudi policijo. Izgredi so se ponavljali več večerov. Več razgrajalcev so zaprli. Opazili so mej delavci socialistične agitatorje, ki so hujskali k nasilnostim.

— **Cela občina na dražbi.** Nekaj redkega se pripeti te dni v Sardiniji. Cela občina pride na dražbo, ker revni prebivalci niso mogli plačati davkov. Krive veliki dražbi so slabe letine.

— **Hiše po 5 gld.** V pedvardanskem okraju na Ogerskem se je mnogo ljudij izselilo v Ameriko. Mnogi prebivalci so kar zapustili hiše in šli v Ameriko. V tem kraji ljudje niso imeli nobenega zaslužka, zato je jim ni kazalo družega, kakor se izseliti. Pred odhodom ponujali so hiše po 5—20 gld. in vinograde po 10—15 gld.

— **Turški roparji.** Turška vlada je začela jako ostro stopati roparjem na prst. Te dni je vojno sodišče obsodilo štiri člane roparske čete Grka Atanasa na smrt. V avgustu obsodili so 14 roparjev v Turčiji na smrt, 12 v dosmrtno ječo in 26 k dosmrtnemu prisiljenju dela.

— **Ženske v parlamentu.** V Evropi se v več krajih že poganjajo ženske za volilno pravico. Celó v Plznu na Češkem je te dni na javnem shodu ženska pretila, da puste može, če se jim ne prizna aktivna in pasivna volilna pravica. Na Novi Selandiji je pa te dni zares stopil v veljavo, po katerem ženske dobe volilno pravico. Dosedaj se je le ugibalo, kakšen bi bil parlament, v katerem bi bile ženske, a sedaj bodemo to kmalu videli v praksi.

— **Velika starost.** Nedavno je umrl v Baju na Hrvaškem Anton Jarković v 110. letu. Rojen je bil šest let preje, nego se je začela velika francoska revolucija. Dobro se je spominjal naoleonskih vojn, kako je bilo tedaj hudo. Živi mu še sedaj le najmlajši brat, ki ima že 98 let.

— **Ostanki iz križarskih vojsk.** Na mestu stare Kartagine našli so razne denarje iz časa križarskih vojsk. Sodi se, da je na tem mestu Ludovik IX. imel bitvo. Tudi so našli jeden ščit, tri bakrene obročke, na jednom je jezdec, na drugem svetnik, na tretjem lev vrezan.

ZAHVALA.

Za mnoge, od vseh strani došle dokaze sočutja povodom bolezní in smrti našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, deda, brata in tasta, gospoda

Ivana Nep. Horaka,

za mnoge, dragemu pokojniku od raznih korporacij in posameznikov darovane krasne vence in za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu izrekamo svojo najodkritosrčno zahvalo. Osobito se zahvaljujemo preč. duhovščini in redu usmiljenih sester, c. kr. državnim uradnikom, deželnemu odboru, zastopnikom trgovske in obrtniške zbornice in mestnega občinskega sveta, deželnim in mestnim uradnikom, obrtnemu pomočnemu društvu, obrt. društvu za Kranjsko, društvu »Sokol« in »Slavec« in »Katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov« in še posebno zahvalo izrekamo pevcem za prekrasno in ganljivo petje. Vsem skupaj in vsakemu posebej, kdor je ranjkemu izkazal poslednjo čast, bodi še jedenkrat izrečena najprisirčnejša zahvala.

V Ljubljani, dné 28. avgusta 1893.

(24—1)

Žaluojači ostali.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 12. avgusta 1893. Pšenica gld. 8.50 kr., rž gld. 7.— kr., ječmen gld. 6.50 kr., oves gld. 7.50 kr., ajda gld. 9.— kr., proso gld. 6.50 kr., turšica gld. 6.25 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 10.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Linc dne 19. avgusta t. l.: 50, 73, 54, 57, 35.
V Trstu dne 23. avgusta t. l.: 28, 41, 31, 73, 25.
V Pragi dne 16. avgusta t. l.: 57, 1, 58, 87, 26.

Marijaceljske kapljice za želodec.

izgotovljene v lekarni k „angelu varhu“

C. BRADY-a v Kromerizu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (13—31)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom. Cena: 1 steklenice 40 kr. dvojne steklenice 70 kr.

Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice

za želodec prodajajo se prave: v Ljubljani: lek. Piccoli in lek. Svoboda; v Postojni: lek. Fr. Becarich; v Škofji Loki: lek. Karl Fabiani; v Radovljici: lek. Alex. Roblek; v Novem mestu: lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; v Kamniku: lek. J. Močnik; v Črnomlju: lek. J. Blažek.

Sch. Kneipp

Neogibno potrebno je za vsako družino

Kathreiner-jeva

Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi okusna ter zdrava in redilna pijača. — Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi. (14—40)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

➡ Ponaredeb se naj varuje. ➡

Dobo se povsod.

1/2 kile 25 kr.